ТЕМА: ***Бразилія.*** Місце країни у світі та регіоні. Основні чинники, що визначають місце країни у міжнародному поділі праці. Розселення. Особливості структури економіки країни, що розвивається. Видобування мінеральних ресурсів. Спеціалізація сільського господарства. Промислові виробництва, що визначають міжнародну спеціалізацію країни. Особливості розвитку третинного сектору. Характерні риси просторової організації. Зовнішні економічні зв'язки. Міжнародні зв'язки України з Бразилією.

МЕТА: **Навчальна**: Сформувати в учнів систему знань про особливості економіко-географічного та політичного положення, розкрити особливості сучасного постіндустріального розвитку країни , визначити характерні риси розвитку економіки держави. Познайомити учнів з населенням країни, її традиціями. Розповісти про найбільші міста, промислові і адміністративні центри, міжнародні зв′язки України з Бразилією.

Виховна: Виховувати в дітей почуття дружби та поваги до інших народів, самоповагу та взаємоповагу.

Розвиваюча: Розвивати творче мислення, ерудицію, пам´ять, сприйняття географічного матеріалу через використання міжпредметних зв´язків. Удосконалювати уміння і навички роботи з картами, матеріалами періодичної преси, додаткової літератури.

Тип уроку: вивчення нового матеріалу

Хід уроку

I. Організаційний момент

1. Привітання

Емоційне налаштування на урок:

"Гуляючи по парку, єгипетський жрець розмовляв зі своїм учнем. "Скажіть мені", - запитав юнак, "Чому Вас часто долають сумніви? Ви прожили довге життя, маєте досвід, як же так, що і для Вас залишилося настільки багато незрозумілих питань "?

У роздумах жрець накреслив палицею перед собою два кола: маленьке і велике. (На дошці учитель креслить два кола: маленьке і велике).
"Твої знання - це маленьке коло, а мої - велике. Але все, що залишилося поза -невідомо. Маленьке коло мало стикається з невідомістю. Чим більше коло знань, тим більше його межа з невідомим. І надалі, чим більше ти станеш дізнаватися нового, тим більше буде виникати у тебе незрозумілих питань "

Сьогодні ми з вами будемо дізнаватися нове і, можливо у вас виникнуть питання. Я думаю ми разом знайдемо на них відповіді.
А ще якщо я проведу криву лінію у наших колах, то ви побачите відомий знак «Інь-Янь». Що він символізує?
Давньокитайські мудреці трактували Інь-Янь як символ єдності цілого, як протилежні частини його, що взаємодіють між собою, взаімопереходять один в одного, що становлять разом загальну, найсильнішу енергію «ци».
Передбачається, що початкове значення символу із зображенням Янь і Інь сходить до імітації гори: одна сторона освітлена, а друга затінена. Але так не може тривати вічно: через якийсь період сторони поміняють освітлення..
Далі, з розвитком цивілізації, люди стали надавати цьому символу і інші значення: добро-зло, небо-зеля, темне-світле. А я хочу на сьогоднішньому уроці надати ще одне значення цьому символу – «відоме-невідоме».
Вам відомо багато про цю країну, але є і невідомі факти, які я вам розповім і тоді дві частини зіллються в одну – знання, і ми отримаємо знак «Інь-Янь».

II. <u>Актуалізація опорних знань, умінь та навичок</u>

III. Мотивація навчальної та пізнавальної діяльності

Слово вчителя

Бразилія - країна Терра-де-Санта-Крус (Земля Святого Хреста)

До вашої уваги інформація про одну з країн Латинської Америки. Назва країни походить від різновиду червоного дерева – Pau Brasil. Раніше Бразилія була відома як Терра-де-Санта-Крус, що означає Земля Святого Хреста. Це надзвичайно красива, цікава та екзотична країна, що вражає нас своєю природою, історією, культурою, звичаями та традиціями. Невід'ємними символами якої є Амазонія, кава, карнавал, самба, футбол...

Дана інформація допоможе вам краще засвоїти тему "Країни Латинської Америки".

1. Бразилія відома своїми танцями та карнавалами, найвідоміший з яких проходить в Ріо-де-Жанейро в лютому. Карнавал є Національним бразильським святом, під час якого уся країна відпочиває, а точніше – танцює.

2. Незважаючи на те, що економіка Бразилії є найрозвиненішою в Південній Америці, ще в 2008-му році більше 25% населення країни перебувало за межею бідності.

3.Більше 75% населення країни так чи інакше захоплюються футболом. Крім того, Бразилія - це єдина країна, яка брала участь у всіх без винятках

чемпіонатах світу. І ставала чемпіоном цілих п'ять разів!Бразилія – абсолютний рекордсмен, серед країн світу, за кількістю стадіонів.

4. Традиційними сільськогосподарськими культурами, якими славиться країна є не лише кава та какао, але й яблука. Бразилія – найбільший виробник яблук у світі. Каву в країну завіз бразильський посол у Франції, у 1727 році. До того часу, в Бразилії про неї не знали. Тепер, країна є найбільшим світовим експортером кави.

5. Цікавий факт зі світу біології. У Бразилії є таке містечко - місто Лагуна, місцеві жителі якого живуть в основному за рахунок риболовлі. І допомагають їм у цій справі дельфіни. Вони женуть рибу до берега, потім один з дельфінів перевертається, даючи сигнал рибалкам, що можна викидати мережі. У підсумку, всі задоволені. Рибалки отримують улов - дельфіни, рибу яка рветься назад від мереж в море.

6. Ріо-де-Жанейро - один з найбільших міст Бразилії. Назва міста перекладається, як Січнева річка. Крім того, тут знаходиться одне з чудес світу - знаменита на весь світ статуя Спасителя.

7. Майже всі великі міста Бразилії практично оточені фавелами - кварталами, де живуть бідняки і злочинці. І, незважаючи на те, що поліція Бразилії визнана найжорстокішою серед аналогічних служб цивілізованих держав, зробити з фавелами вона нічого не може.

8. У Бразилії протікає річка Амазонка, яка визнана одним з 7 природних чудес світу. Це найбільш повноводна і найдовша річка на планеті.

9. Імена бразильців складаються з 3 частин. Власного імені, прізвища матері та прізвища батька. Втім, це характерно не тільки для Бразилії, але і для деяких інших країн Південної та Латинської Америки. Найбільш розповсюджене прізвище – Сільва. Таку назву давали рабам, яких привозили в країну, у колоніальний період.

10. Бразилія - країна мавп. Тут їх налічується близько 77 видів. Такого розмаїття мавп немає ні в одній країні планети

11. Жест «ОК» в країнах Латинської і Південної Америки є образою (мається на увазі «нуль», «нікчема»), а в Бразилії він свідчить про роздратування і злість.

12. Кожна книга, прочитана бразильським в'язнем, скорочу термін його ув'язнення на 4 дні. Аби перевірити якість засвоєного матеріалу, в'язні пишуть твори та контрольні роботи.

13. Існує теорія, що гора Цукрова Голова - одни з символів Ріо-де-Жанейро, виникла на місці розколу давнього суперконтинента Гондвани на Африку та Південну Америку.

14. Столиця Бразилії, що має однойменну назву, була побудована усього за три з половиною роки, за проектом архітектора Оскара Німейєра.

15. П'ять мільйонів автомобілів у Бразилії працюють на біопаливі – це один з найвищих показників у світі.

IV. <u>Вивчення нового матеріалу</u>

Отже, тема нашого уроку: Бразилія

Мета нашого уроку буде вивчення господарства, транспорту та зовнішньоекономічних зав'язків Бразилії.

Протягом уроку ви будете працювати з опорним конспектом.(Учитель пояснює правила заповнення опорного конспекту). (Див.додаток)

Вчитель.

Місце країни у світі та регіоні.

Бразилія – нова індустріальна країна з величезним економічним потенціалом. Вона займає 20 % території американського регіону, в якому проживає 21 % населення Америки. Країна має надзвичайно багаті природні ресурси, унікальні умови для успішного ведення сільського господарства, величезні трудові ресурси. Країна є учасником об'єднання БРІКС – п'яти країн (Бразилії, Росії, Індії, Китаю, Південної Африки), що мають перспективи для стрімкого економічного зростання та трансформацій господарської структури в напрямі інноваційно-інвестиційного розвитку. Бразилія посідає 9-те місце у світі та 2-ге в Америці (після США) за ВВП, 9-те місце в світі та 1-ше в Америці – за золотовалютними резервами. Значний сплеск у розвитку країни відбувся після Другої світової війни. Цьому сприяли такі чинники, як імміграція та притік кваліфікованих кадрів, кавовий бум, пільги підприємцям та зарубіжні інвестиції. Для Бразилії характерні проблеми корупції та бідності, які є значним бар'єром на шляху подальшого су спільного розвитку. Незважаючи на це, за прогнозами різних, незалежних один від одного, аналітиків приблизно до 2025 р. Бразилія обійде чи хоча б досягне одного рівня із США, Японією та провідними державами Європи. У країні дбайливо ставляться до футболу та відомого на весь світ традиційного карнавалу. Ось чому футбольні чемпіонати та карнавал – це події, що на певний час змінюють звичайний уклад життя бразильців.

Прийом: «Плюс – мінус». Визначити особливості економіко- географічного положення Бразилії, визначте їх вигідність для розвитку Бразилії.

Особливості економіко-географічного положення	**Позитивні**	**Негативні**

Сучасне господарство

Прийом «Ментальна карта»

Використовуючи матеріал підручника заповніть схеми

1 група – первинний сектор господарства

2 група – вторинний сектор господарства

3 група-третинний сектор господарства

1. **Господарство**

Бразилія – індустріально-аграрна країна, яка завдяки передовим технологіям, іноземним інвестиціям і кредитам високорозвинутих країн досягла значних успіхів у створенні сучасного промислового виробництва. Вона перетворилася з аграрної на нову індустріальну країну. Нині понад половину ВВП країни припадає на сферу послуг (мал. 161). Однак у країні помітний значний розрив між прибутками найбагатших і найбідніших верств населення.

Промисловість

За виробництвом багатьох видів промислової продукції Бразилія входить до топ-10 країн світу. Країна володіє значним промисловим потенціалом. Його основу становлять металургія та машинобудування.

У 80-х роках XX ст. у країні виник ряд наукомістких виробництв: радіотехніка, мікроелектроніка, біотехнологія, аерокосмічна промисловість. Традиційно важливими залишаються текстильна та харчова промисловість. Важливе значення має електроенергетика. За загальним виробництвом електроенергії Бразилія посідає 8-ме місце в світі й 3-тє в Америці (після США і Канади). Провідними є гідроелектростанції, на які припадає 89 % всієї виробленої енергії. В країні працює 7 найпотужніших ГЕС планети.

Металургія.

- **Чорна металургія**

Розвиток чорної металургії у Бразилії зумовлений наявністю власних високоякісних залізних і марганцевих руд, а також привізного коксівного вугілля. Металургійні комбінати збудовано на сході країни з орієнтуванням на сировинний чинник у містах Волта-Редонда та Ріо-де-Жанейро. У місті Ітабіра працює завод з виробництва спеціальних сталей. За виробництвом сталі у 2017 р. країна посіла 9-те місце в світі, а в Америці поступається лише США. Понад 45 % виплавленої в країні сталі експортується. Низька собівартість бразильської сталі зумовлена наявністю власної високоякісної сировини, дешевою робочою силою та енергоресурсами. Водночас великим внутрішнім споживачем вітчизняної сталі є машинобудування. Для розвитку бразильської чорної металургії залучено інвестиції з Німеччини, США, Японії, Китаю.

- **Кольорова металургія**

Швидкими темпами в Бразилії розвивається кольорова металургія. Її головним напрямом є виплавка алюмінію. Його виробництво, зорієнтоване на енергетичний чинник, розвивається на сході країни (Белен). Це виробництво контролюють іноземні компанії. Крім того, зростає випуск із власної сировини олова, цинкового концентрату та рафінованого цинку. Всередині країни споживається до 80 % виплавлених кольорових металів. Решта експортується переважно в Перу та Аргентину.

- **Машинобудування.**

Найбільш розвинутим промисловим виробництвом Бразилії є машинобудування. На нього припадає понад 30 % усього виробництва промисловості країни. Пріоритетними напрямами економічної стратегії країни стали автомобіле-, судно- та літакобудування, точне машинобудування з широким залученням капіталу західних країн, Японії та Республіки Кореї.

Важливе значення має виробництво сільськогосподарських машин і тракторів. Бразилія – великий виробник та експортер зброї. Країна є однією з провідних у світі за кількістю випущених автотранспортних засобів.

Бразилія, посідаючи 9-те місце за цим показником (2017 р.), випереджає такі високорозвинуті країни, як Франція, Велика Британія та Італія. Із загальної кількості складених автомобілів 82 % припадає на легкові, решта – на вантажні та автобуси. Центрами автомобілебудування є Сан-Паулу та Ріо-де-Жанейро. Першим автомобілем, що його склали у Бразилії ще у 1925 р., був французький Chevrolet. Першу власну марку автомобіля (Romi-Isetta) було випущено через 30 років. Водночас почали в країні з'являтися дочірні автоскладальні підприємства американських (Ford, Chrysler), японських (Toyota), німецьких (Volkswagen), французьких (Simca), а згодом італійських (Fiat) автомобільних компаній, які випускали бразильські модифікації світових автомобільних брендів.

Держава проводить політику протекціонізму щодо вітчизняних автовиробників, підтримуючи високий рівень митних податків на автомобілі. Це робить невигідним імпорт готових автомобілів і стимулює виробництво власних марок. Нині найуспішнішим бразильським автовиробником є компанія Troller (мал. 162), продукція якої реалізується у країнах Південної Америки та Африки. Працюють національні автовиробники Agrale, TAC, залучаючи інвестиції від основних світових автовиробників.

Новим напрямом є випуск автомобілів Flex-Fuel, адаптованих до роботи на екологічно чистому спиртовому паливі – біо етанолі, що його добувають під час переробки цукрової тростини. Нині майже

90% автопарку країни працює на цьому виді палива. Суднобудування Бразилії спеціалізується в основному на виробництві балкерів (суден для перевезення залізних руд), нафторудовозів і танкерів і перебуває під контролем капіталу Японії. Крім суднобудівної промисловості у Бразилії добре розвинуто судноремонт, за масштабами якого країна займає 1-ше місце в Америці. Ріо-де-Жанейро є найбільшим центром суднобудування та судноремонту. У Сан-Паулу активно розвивається літакобудування. В країні налагоджено випуск пасажирських, сільськогосподарських, військових та

військово- транспортних літаків. В останні десятиліття в Бразилії зросло верстатобудування, в якому переважає капітал Німеччини, Італії, Франції, США. Освоєння нових технологій дало змогу випускати найсучасніші засоби виробництва, в т. ч. верстати з числовим програмовим управлінням. Одним із пріоритетних напрямів розвитку є точне машинобудування із центром у м. Кампінас. За випуском міні- та мікрокомп'ютерів Бразилія поступається лише США, Японії та Німеччині. **Текстильна промисловість.**

У Бразилії традиційно важливе значення має виробництво тканин. Якщо раніше Бразилія як сировину використовувала

переважно власний бавовник, то нині близько 80 % завозять з-за кордону. Головним виробником бавовняних тканин є штат Парана. Останнім часом набуває розвитку виробництво тканин зі штучного (віскоза) та синтетичного (поліестер, нейлон) волокна. Близько половини текстильної продукції дають підприємства Сан-Паулу і Ріо-де-Жанейро.

Харчова промисловість.

У виробництві харчових продуктів і напоїв переважає національний приватний капітал. Традиційними для Бразилії є виробництва цукру з тростини, м'ясних консервів і мороженого м'яса, тютюнових виробів. Краї на є лідером за виробництвом та експортом консервованого та замороженого апельсинового соку та другою в світі за експертом переробленого м'яса птиці.

Робота з картою атласу. Подивіться на карту, знайдіть закономірності розміщення більшості галузей промисловості

Випереджувальне завдання .

Хочу скористатись давньою мудрістю: «Скажи мені – і я почую, покажи мені – і я побачу, дай мені попрацювати самому і я навчусь». Я вам надала таку можливість і ви самостійно готували проекти на запропоновані вам теми. Отже пропоную заслухати перший проект

Проект №1 «Бразильські карнавали»

Зовнішньо-економічні зв'язки.

Бразилія активно підтримує різні форми зовнішніх економічних зв'язків. Нині країна розширює свою присутність на світових ринках.

Основними торговельними партнерами Бразилії є США, країни Азії (Китай, Японія) та країни ЄС (Німеччина, Нідерланди).

Головними товарами експорту є мінеральна сировина (залізні та марганцеві руди, боксити), лісові матеріали (шпон, деревина) та харчові продукти (кава, какао, соя, цукор, апельсиновий сік). В експорті зростає частка промислової продукції: автомобілі, морські судна, літаки, електроапаратура, сталь, тканини, взуття. Країна імпортує енергоносії, машини та обладнання, кольорові метали, зерно.

На регіональному ринку країна є головним постачальником продукції машинобудування і промислових товарів.

Провідна роль належить експорту автомобілів і запасних частин до них переважно на ринок Аргентини. Крім того, вона посідає 5-те місце в світі за вартістю експорту продукції військової промисловості в основному в країни Африки та Близького Сходу. Серйозні інвестори давно почали вкладати кошти в економіку Бразилії.

Видобуток корисних копалин, інформаційні технології та промислове виробництво – все це традиційні сфери капіталовкладень.

Прийом: «Я дипломат»

Уявіть, я бразильський інвестор. Щоб ви запропонували мені, аби я вклала свої гроші в економіку або сільське господарство вашої країни – України.

(*Учні пропонують: створення спільних підприємств; ресурси; обмін досвідом; земля ; трудові ресурси; закинуті промислові підприємства; українські винахідники.)*

Випереджувальне завдання.

Вивчаючи цю країну складається враження, що тут немає ніяких проблем. Але проблеми є і навіть у супердержави світу.

Проект №2: «Основні проблеми Бразилії »

IV. Закріплення вивченого матеріалу

Прийом «Так чи Ні»

1.Бразилія займає майже половину Південноамериканського континенту

Так Н

2.Майже половина населення країни проживає в межах Амазонської низовини

Так Ні

3.Бразилія - високоурбанізована країна. Майже 86% населення проживає у містах.

Так Ні

4.За обсягом ВВП Бразилія входить в десятку лідерів серед країн, що розвиваються.

Так Ні

5.Найбільшу частку в промисловому виробництві складає продукція машинобудівного комплексу.

Так Ні

6.Значна частина акцій машинобудівних підприємств належить іноземним компаніям.

Так Ні

7. Паливна промисловість працює переважно на імпортній сировині.

Так Ні

8.Нафтопереробні підприємства розташовані в основному в центрі країни, поблизу нафтопроводів.

Так Ні

9.В електроенергетичному комплексі провідну роль відіграють ТЕС.

Так Ні

10.В структурі тваринництва переважає скотарство м'ясного напрямку.

Так Ні

11.Бразилія являється найбільшим торгівельним партнером України в Латинській Америці.

Так Ні

12.В Бразилії налагоджено випуск медичного препарату інсуліну за українськими технологіями.

Так Ні

Підбиття підсумків уроку. Рефлексія

Прийом «Попкорн»

Якщо ви згідні з моїм твердженням – встаньте

Таким чином, ми знайшли відповідь на проблемне запитання

Бразилія – це…….

VII. Оцінювання роботи учнів

Протягом уроку ви працювали з вашими опорними конспектами там ви бачите позначку де повинні зробити самооцінювання. А моя оцінка буде формуватись на основі вашої активності та виконаної письмової роботи.

VIII. Домашнє завдання

1. Опрацювати параграф підручника

2. Скласти схему зовнішньоекономічних зв’язків Бразилії.

3. На контурну карту нанести кордони країни, позначити найбільші міста та галузі їх спеціалізації.

Додаток 1.

<table>
<tr><td>Курс:
Соціально-економічна географія світу
Розділ: Країни світу
Тема:Країни Південної Америки</td><td colspan="2">Опорний конспект учня

Тема уроку: Бразилія</td><td>Група №</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Промисловість</td><td>Металургія</td><td colspan="2"></td></tr>
<tr><td>Хімічна промисловість</td><td colspan="2"></td></tr>
</table>

	Машинобудування	
	Текстильна промисловість	
	Харчова промисловість	
Сільське господарство	**Рослинництво**	
	Тваринництво	
Міжнародні економічні зв’язки	**Експорт**	
	Імпорт	